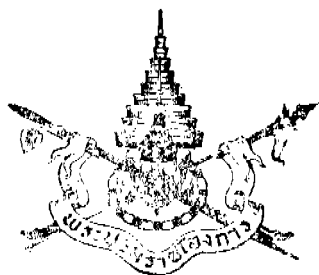

๒๕๐

เล่ม ๓๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระ
บรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๓๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๔๐ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๕๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเวนคืน” หมายความว่า การบังคับเวนคืนที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า กระทรวงทบวงกรม ในรัฐบาล หรือทบวงการเมืองอื่น หรือบุคคลผู้กระทำการเพื่อ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

ประโยชน์ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ที่ได้รับ
อำนาจให้กระทำ หรือควบคุมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้

หมวด ๑

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๕ อสังหาริมทรัพย์ซึ่งรัฐต้องการเพื่อกิจการใด ๆ
อันจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็น
ในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการได้มาซึ่งทรัพยากร
ธรรมชาติ หรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่นนั้น เมื่อมิได้ตกลง
ในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้เวนคืนตามบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๖ เมื่อรัฐบาลได้ตกลงจะกระทำการใดดังกล่าว
ในมาตรา ๕ แต่ยังไม่ได้กระทำการสำรวจที่ที่เจาะจงให้แน่นอน
จะได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่า
จะเวนคืนนั้นชั้นฉบับหนึ่ง

ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุ

- (ก) ความประสงค์ที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ข) เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ค) กำหนดเขตที่ดินที่ต้องเวนคืน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

ให้มีแผนที่หรือแผนผังประเมินเขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่าจะต้องเวนคืน และแสดงเขตที่ดินที่อยู่ในบริเวณที่ประเมินนั้น ติดไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่หรือแผนผังที่กล่าวมานี้ให้ถือว่าเป็นส่วนแห่งพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านั้นมายุสองปี หรือตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปี แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็น เพื่อทำการสำรวจที่ดินที่เจาะจงต้องเวนคืนนั้น

มาตรา ๗ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตราก่อน เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปกระทำการใดๆ ในที่ดินซึ่งอยู่ภายในเขตตามแผนที่เท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อการสำรวจ แต่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมายต้องได้รับคำบอกกล่าวถึงกิจการที่ต้องกระทำไม่น้อยกว่าสามวันก่อนเริ่มกระทำการกิจการนั้น และชอบที่จะได้รับค่าทดแทนสำหรับความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากการที่กระทำนั้น

มาตรา ๘ เมื่อได้กระทำการสำรวจที่ซึ่งจะต้องเวนคืนตลอดทั้งหมด หรือเฉพาะแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งแล้ว ให้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์อีกฉบับหนึ่งเพื่อให้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และให้ระบุดินหรืออสังหาริมทรัพย์
อย่างอื่นที่ต้องเวนคืน พร้อมทั้งรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
ทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย

ใหม่แผนที่หรือแผนผังแสดงเขตทรัพย์สินที่เวนคืนอย่าง
ชัดเจนไว้ท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และให้
ถือว่าแผนที่หรือแผนผังนั้นเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินั้น

เขตที่ดินนั้นต้องปักหลักหมายเขตไว้โดยชัดเจนก่อนที่จะ
ออกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ นอกจากที่จะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาอันแท้จริงแห่งพระราชกฤษฎีกา
และพระราชบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๖ และมาตรา ๘ พร้อม
ทั้งแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาและพระราชบัญญัตินั้น ๆ ไว้ ณ
สถานที่เหล่านี้ คือ

ก. ที่ทำการเจ้าหน้าที่

ข. ที่ทำการผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งทรัพย์สินที่ต้องเวนคืน
นั้นตั้งอยู่

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

ก. ทว่าการอำเภอ หรือหออทะเบียนที่ดิน ในตำบลซึ่ง
ทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตั้งอยู่

สำเนาพระราชกฤษฎีกาและพระราชบัญญัติและแผนที่ซึ่ง
มอบไว้นั้น ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่คิดมูลค่า

มาตรา ๑๐ นับตั้งแต่วันที่ใช้บังคับพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวในมาตรา ๘ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน
ที่ต้องเวนคืนนั้นตกมาเป็นของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่จะมี
สิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้ก็ต่อเมื่อได้ชำระเงินหรือวางเงิน
ค่าทดแทนแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินั้น

ตั้งแต่วันที่ใช้บังคับพระราชบัญญัติดังกล่าวในวรรคแรก
บรรดาการจำนอง บริมสิทธิ์ หรือทรัพย์สินซึ่งมีอยู่ในส่วน
อสังหาริมทรัพย์ซึ่งเวนคืนนั้น เป็นอันสิ้นสุดลง แต่สิทธิของ
ผู้รับประโยชน์ในการที่จะได้รับชดเชยจากเงินค่าทดแทนนั้นยัง
คงมีอยู่ แต่ผู้รับประโยชน์จะต้องร้องขอรับชำระจากเงินค่า
ทดแทนนั้นภายในหนึ่งเดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งความ
ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ หรือถ้าเงินค่าทดแทนนั้นให้แก่
เจ้าของทรัพย์สินในวันใดภายหลัง ก็ต้องร้องขอเสียก่อนวันนั้น

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๓

ตั้งแต่วันขึ้นบังคับพระราชบัญญัติดังกล่าวในวรรคแรก ถ้าผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นโอนสิทธิให้แก่บุคคลภายนอก ผู้รับโอนนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้ก็แต่เฉพาะเงินค่าทดแทนเท่านั้น

หมวด ๒

เงินค่าทดแทน

มาตรา ๑๑ เงินค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดให้แก่

(๑) เจ้าของที่ดินที่ต้องเวนคืน

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่รื้อถอนไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ในที่ดินนั้นในวันขึ้นบังคับพระราชกฤษฎีกา ตามความในมาตรา ๖ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

(๓) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่ต้องเวนคืน แต่การเช่านั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงต่อเจ้าหน้าที่ และหลักฐานนั้นได้ทำไว้ก่อนวันขึ้นบังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือได้ทำขึ้นภายหลังวันนั้น โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และการเช่านั้นยังไม่ระงับไปในวันที่เจ้าหน้าที่ได้เข้าครอบครองที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่ง

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

ปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทดแทนในการเช่าขึ้นพึงกำหนดให้ เฉพาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริง โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๔) เจ้าของต้นไม้ยืนต้นซึ่งขึ้นอยู่ในที่ดินในวันใช้บังคับ พระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือปลูกขึ้นภายหลัง โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

(๕) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่รอก่อนได้ซึ่งอยู่ในที่ดินในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ แต่เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่รอก่อนได้นั้น ต้องไม่เป็น ผู้ที่จำต้องรอก่อนสิ่งเหล่านั้นไปเมื่อเพียงแต่ได้รับแจ้งความ ของเจ้าของที่ดิน แต่เงินค่าทดแทนดังกล่าวใน (๕) นี้ พึง กำหนดให้เฉพาะค่ารื้อถอนโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งค่าปลูก สร้างใหม่ด้วย

(๖) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้ทาง หรือเสียสิทธิใน การวางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้า หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้าย กันผ่านที่ดิน ซึ่งต้องเวนคืนตามมาตรา ๑๓๔๕ หรือมาตรา ๑๓๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อบุคคล

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

เช่นว่านั้นได้ให้ค่าทดแทนในการที่ได้ใช้สิทธินั้น ๆ แก่เจ้าของที่ดินไปแล้ว

มาตรา ๑๒ เมื่อต้องเวนคืนโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง แต่เพียงส่วนหนึ่ง เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนส่วนที่เหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วยก็ได้

เมื่อมีข้อพิพาทกัน ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕

มาตรา ๑๓ เนื่องจากการที่เวนคืนที่ดิน ถ้าเนื้อที่ดินแปลงใดที่เหลืออยู่นั้นน้อยกว่าร้อยตารางเมตร หรือด้านใดด้านหนึ่งต่ำกว่าสิบเมตร เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงก็ได้ แต่ที่ดินที่เหลือนั้นต้องไม่ติดต่อกับพื้นเดียวกันที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๔ เงินค่าทดแทนที่จะให้แก่เจ้าของตามมาตรา ๑๑ นั้น ถ้าไม่มีบัญญัติเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับใดเป็นเฉพาะแล้ว ให้กำหนดราคาทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนตามความเป็นธรรมที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๕ ทั้งนี้ให้ราคา

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

ปานกลางของที่ดินซึ่งตราค่าเพื่อประโยชน์แห่งการเสียภาษี
บำรุงท้องที่ สภาพ และทำเลของทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้น
มาประกอบการพิจารณาด้วย ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่ทำ
ไปในการเวนคืนได้กระทำให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นมีราคาสูง
ขึ้นเป็นพิเศษในขณะนั้น ให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักกับค่า
ทดแทน แต่ไม่ให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่เวนคืนนั้นสูงไปกว่า
จำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อจะให้เจ้าของทรัพย์สินต้องกลับใช้เงิน
ให้อีก

ถ้าต้องเวนคืนทรัพย์สินแต่เพียงส่วนหนึ่ง และส่วนที่
เหลืออันเล็กน้อยทยอยราคาลง ให้กำหนดเงินค่าทดแทนให้
เฉพาะสำหรับส่วนที่เหลืออันเล็กน้อยทยอยราคาลงนั้นด้วย

ถ้าเจ้าของอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนซึ่งต้องเวนคืนนั้น หรือ
ประกอบการค้าขายหรือการงานอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ในที่
ดินหรือโรงเรือนนั้น และบุคคลดังกล่าวได้รับการเสียหายเนื่อง
จากการที่ขังออกจากที่ดินหรือโรงเรือน ให้กำหนดเงินค่า
ทดแทนให้สำหรับการเสียหายนั้นด้วย

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่เจ้าของได้ที่ดินมา และมีได้ไ้ใช้อยู่
อาศัยหรือใช้ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพหรือทำประโยชน์ใน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ที่ดินนั้นโดยแท้จริง ถ้าหากได้มีการเวนคืนที่ดินนั้นภายใน
ห้าปีนับแต่วันที่ได้ที่ดินนั้นมา ให้กำหนดเงินค่าทดแทนเท่า
ราคาที่ดินในขณะที่ได้ที่ดินนั้น ถ้าเงินค่าทดแทนดังกล่าวจะ
ต่ำกว่าเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๖ ในกรณีใช้บังคับพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหา
ริมทรัพย์โดยมิได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖
และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ มิได้กำหนดค่าทด
แทนเป็นอย่างอื่น ให้กำหนดราคาทรัพย์สินที่ต้องเวนคืน
นั้นตามความเป็นธรรม ที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชบัญญัติ
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และให้นำความในมาตรา ๑๑ มาตรา
๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้คิดเงินค่าทดแทนสำหรับราคาที่ดิน
ที่สูงขึ้นเพราะทรัพย์สินเหล่านั้น คือ

(๑) โรงเรือนหรือสิ่งที่เพิ่มเติม การเพาะปลูก หรือการ
ทำให้เจริญขึ้น หรือการเข้าซึ่งได้ทำขึ้นภายหลังวันใช้บังคับ
พระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยมีได้รับอนุญาตจาก
เจ้าหน้าที่ เว้นแต่การทำมาหรือการที่เสวนตามทักทำอยู่
ตามปกติ

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

(๒) โรงเรือนหรือสิ่งเพิ่มเติม การเพาะปลูก หรือการทำให้ที่เจริญขึ้น หรือการเข้าซึ่งปรากฏว่าได้ทำขึ้นก่อนวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยอุบายฉ้อฉล เพื่อประสงค์ที่จะได้รับเงินค่าทดแทน

หมวด ๓

วิธีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๘ เมื่อใช้บังคับพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเมื่อเจ้าหน้าทรงขอ รัฐบาลจะได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ ให้มีจำนวนกรรมการคณะหนึ่งอย่างน้อยสามคน คนหนึ่งเป็นพนักงานของเจ้าหน้าที่ นอกนั้นเป็นพนักงานของกระทรวงทบวงกรมอื่น แล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

คณะกรรมการให้เจ้าหน้าที่ตรวจดูที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องเวนคืน และพยายามไต่ถามเคลียร์ให้ตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทน

รายชื่อกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และตำบลท้องที่ซึ่งกรรมการจะออกไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๓

มาตรา ๑๘ เมื่อได้รับสำเนาพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอจัดการให้กำหนดผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ราษฎรในเขตที่เกี่ยวข้องให้ทราบข้อความในพระราชบัญญัตินั้น และจัดการโฆษณาให้ทราบโดยวิธีใดอันนอกเหนือที่จะทำได้ ให้เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งต้องเวนคืน และส่งประกาศแจ้งความให้แก่บรรดาบุคคลผู้มีสิทธิได้เงินค่าทดแทน หรือรับชำระเงินจากค่าทดแทนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๐ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งเจ้าพนักงานทราบได้จากทะเบียนที่ดินหรือจากทางอื่น โดยส่งประกาศแจ้งความให้บุคคลดังกล่าวแล้วนั้นเอง หรือโดยทางจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ที่จะต้องแจ้งให้บุคคลนั้น ๆ ทราบด้วยว่า จะต้องเสนอคำขอร้องต่อกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในเวลาที่มาตร

มาตรา ๒๐ กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องแจ้งความล่วงหน้าให้อำเภอทราบถึงวันที่จะมาตรวจ อย่างน้อยสามสิบวัน และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ต้องแจ้งวันที่กำหนดนั้นให้ราษฎรในท้องที่ทราบทั่วกัน ให้เจ้าพนักงานปกครอง

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ท้องที่แจ้งเป็นหนังสือแก่บุคคลที่อ้างว่ามีสิทธิ หรือประโยชน์
ในส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งทรัพย์สินอันต้องเวนคืน ให้ไปอยู่ด้วย
ตนเองในเวลาตรวจ หรือให้ผู้แทนไปเพื่อแจ้งการขอร้องของตน
ต่อกรรมการ

ผู้มาเองไม่ได้หรือจะให้ผู้อื่นมาแทนไม่ได้นั้น ต้องทำ
เป็นเรื่องราวยื่นต่อว่าการอำเภอ ก่อนวันที่กรรมการมาตรวจ

มาตรา ๒๑ เมื่อถึงวันกำหนดนัด ให้กรรมการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์แจ้งต่อหน้าผู้เกี่ยวข้อง หรือต่อหน้าผู้แทน
ให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้ ว่าทรัพย์สินใดบ้างซึ่งต้องการเวนคืน
และมีกำหนดเขตเพียงใด ในกรณีที่หลักเขตทำลายหรือสูญหาย
ให้กรรมการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์จัดการให้ปักหลักเขตเสีย
ใหม่

กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องรับพิจารณาคำขอร้อง
ทั้งที่เป็นหนังสือหรือด้วยวาจาทั้งต้องพิจารณาเรื่องราวซึ่งมีผู้ยื่น
ไว้ต่ออำเภอตามความในมาตรา ๒๐ บรรคสุดท้ายด้วย

เมื่อมีข้อพิพาทกันด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอันต้อง
เวนคืน หรือด้วยเรื่องสิทธิอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลชอบที่จะ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรียกเงินค่าทดแทนได้ตามพระราชบัญญัติ^๕ ให้กรรมการพยายามไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทนั้นให้เป็นไปตามตกลงกันเสีย

ให้กรรมการทำบัญชีรายชื่อผู้^๕อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันต้องเวนคืน กับบัญชีรายชื่อผู้^๕อ้างว่ามีสิทธิในทรัพย์สิน นอกจากกรรมสิทธิ์ ซึ่งควรจะได้รับเงินค่าทดแทน และบัญชีรายชื่อผู้^๕ขอรับชำระเงินจากค่าทดแทน แบ่งแยกให้รู้ว่าเป็นคำขอ^๕ร้องที่ไม่มีข้อโต้เถียงประเภทหนึ่ง และเป็นคำขอ^๕ร้องที่ยังมีข้อโต้เถียงอีกประเภทหนึ่ง

ให้กรรมการมีมติประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งวันที่ได้ทำการตรวจเสร็จนั้นด้วย

มาตรา ๒๒ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์^๕ทำความตกลงกับผู้^๕สิทธิซึ่งไม่มีข้อโต้เถียง และพยายามทำความตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทนอันจะต้องใช้ให้ขึ้น

เมื่อได้ตกลงกันในเรื่องนั้นแล้ว ให้เขียนข้อตกลงและเงื่อนไขลงไว้ แล้วให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๓๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทดแทนตามที่ได้ตกลงกันนั้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินอันต้องเวนคืนนั้นได้

มาตรา ๒๓ ถ้าทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเสนอกำหนดราคาเด็ดขาดไปให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ

หนังสือเสนอราคาเด็ดขาดเช่นนั้น เมื่อมีใบรับหรือรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงนามรับรองว่าได้ส่งแก่ผู้รับโดยถูกต้องแล้ว ให้ถือว่าได้ส่งแก่ผู้รับแล้ว

มาตรา ๒๔ ถ้าคำเสนอของเจ้าหน้าที่ไม่คำสนองรับภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับคำเสนอนั้น คู่กรณีแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ ได้

ถ้าผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนไม่เสนอตั้งอนุญาโตตุลาการตั้งกล่าวภายในกำหนดหกเดือน ให้ถือว่าราคาเด็ดขาดที่เจ้าหน้าที่เสนอเป็นเงินค่าทดแทน และเมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

มาตรา ๒๕ ถ้าหาตัวบุคคลซึ่งจะเป็นผู้รับเงินค่าทดแทนไม่พบ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดจำนวนเงิน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

กำหนดแทนตามที่เห็นสมควร และวางเงินจำนวนนั้นไว้ต่อศาล
เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว เจ้าหนี้ที่มีสิทธิเข้าครอบครอง
ทรัพย์สินนั้นได้

ถ้าภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ผู้มีสิทธิที่จะได้รับ
เงินค่าทดแทนแสดงตนให้ปรากฏ ผู้นั้นจะยอมรับเอาจำนวนเงิน
ซึ่งกรรมการเวนคืนเอสังหาริมทรัพย์วางไว้ หรือขอให้ตั้งอนุญา
โตตุลาการก็ได้

เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีแล้ว ห้ามไม่ให้ร้องขอตั้งอนุญาโต
ตุลาการ และผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนจะร้องขออย่างอื่น
ไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว
มาแล้วให้เป็นการเสร็จกันไป

มาตรา ๒๖ ถ้าก่อนที่จะได้ชำระเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มี
สิทธิที่จะได้รับ หรือก่อนพ้นกำหนดหนึ่งปีตั้งที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๒๕ หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์ใน
ทรัพย์สินที่ต้องเวนคืน หรือด้วยเรื่องการแบ่งส่วนแห่งเงินค่า
ทดแทน ให้กรรมการเวนคืนเอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าหนี้ที่
แล้วแต่กรณี พยายามไกล่เกลี่ยข้อพิพาททุกฝ่ายให้ปรองดอง
ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทดแทน

เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เมื่อทุกฝ่ายตกลงกันเฉพาะจำนวนเงินค่าทดแทน แต่ไม่ตกลงกันในเรื่องส่วนแบ่งแล้วให้นำเงินจำนวนที่ตกลงกันไปวางศาล เงินจำนวนนี้ให้โอนหรือแบ่งตามคำพิพากษาของศาล หรือตามข้อตกลงแห่งคู่กรณี เมื่อได้วางเงินแล้วให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

เมื่อไม่เป็นที่ตกลงกันได้ในจำนวนเงินค่าทดแทน ให้เจ้าหน้าที่บอกกล่าวเป็นหนังสือเสนอจำนวนเงินค่าทดแทนเด็ดขาดไปยังคู่พิพาทตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ ถ้าคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมรับเอาตามจำนวนที่เสนอเช่นนั้นภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่รับคำเสนอนั้น ทุกฝ่ายมีสิทธิขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ ได้ และให้นำมาตรา ๒๔ วรรคท้ายมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทดแทนเสร็จไปแล้ว หรือเมื่อได้วางเงินต่อศาลตามมาตรา ๒๔ วรรคท้ายแล้ว หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันข้างต้น เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลผู้ทมาเสนอคำขอร้อง ผู้ขอร้องมีสิทธิแต่จะฟ้องร้องบุคคลผู้ได้รับเงินค่าทดแทนไป หรือผู้ซึ่งมีชื่อว่าจะได้รับเงินที่วางศาลไว้เท่านั้น

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

มาตรา ๒๗ เมื่อไม่ปรากฏผู้เป็นเจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทน หรือไม่มีคำร้องเช่นนั้นในเวลาหรือก่อนเวลากรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำการตรวจ เจ้าหน้าที่จะเข้าครอบครองทรัพย์สินในเวลาใด ๆ ภายหลังการตรวจนั้นก็ได้ แต่เมื่อเสร็จการตรวจแล้ว บุคคลผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินั้นชอบที่จะเรียกร้องเอาเงินค่าทดแทนจากเจ้าหน้าที่ได้ในกรณีเช่นนั้นให้ปฏิบัติตามวิธีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๘ ถ้าปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ว่า ผู้มาขอร้องในขณะหรือก่อนที่กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำการตรวจนั้นไม่มีสิทธิอย่างใดดังที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่กำหนดเงินค่าทดแทนตามที่เห็นสมควร และวางเงินจำนวนนั้นไว้ต่อศาล

เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกหรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลแสดงสิทธิของคน สำหรับกรณีผู้มีส่วน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ได้เสียเป็นผู้ร้อง ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องให้บุคคลดังกล่าวใน
วรรคแรกทราบด้วย เมื่อศาลได้ส่งหรือพิพากษาแสดงว่าบุคคล
ใดมีสิทธิ บุคคลนั้นจะยอมรับเอาจำนวนเงินซึ่งเจ้าหน้าที่วาง
ต่อศาล หรือขอให้มีการตั้งอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติ
นี้ได้

มาตรา ๒๕ ถ้าจะต้องตั้งอนุญาโตตุลาการตามพระราช
บัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ
แพ่งอันว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

บทเบ็ดเสร็จ

มาตรา ๓๐ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ใช้เงินค่าทดแทนซึ่งได้กำหนด
ไว้ตามที่ตกลงกันเอง หรือตามที่อนุญาโตตุลาการกำหนดให้
ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตกลงกัน หรือวันที่อนุญาโตตุลา
การชี้ขาด ให้ถือคดอกเบี้ยร้อยละแปดครึ่งต่อไป

มาตรา ๓๑ ถ้าผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนปฏิเสธไม่
ยอมรับเงินค่าทดแทนซึ่งได้ตกลงกำหนดกันเองก็ดี อนุญาโต

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

ตุลาการกำหนดให้คดี เมื่อเจ้าหน้าที่ได้นำเงินค่าทดแทนเช่น
ว่านั้นวางศาลแล้ว เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินได้

มาตรา ๓๒ การร้องขอรับเงินที่วางไว้ต่อศาลนั้น ให้ร้อง
ขอรับภายในสิบปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายใน
กำหนดเวลาเช่นนั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของรัฐ

มาตรา ๓๓ ผู้ใดขัดขวางไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าครอบครอง
ทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับ
ทั้งจำ

มาตรา ๓๔ พระราชกฤษฎีกาซึ่งประกาศใช้โดยอาศัย
อำนาจแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้คงใช้บังคับได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้า
พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้ประกาศใช้ก่อนวัน
ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดเงินค่าทดแทนไว้โดย
เฉพาะ ให้กำหนดเงินค่าทดแทนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช
๒๔๗๗ ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา

เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

การเวนคืน และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ก่อนวันใช้บังคับพระราช
บัญญัตินี้ ให้เป็นอันใช้ได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ
โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช
๒๔๗๗ ได้มีมานานแล้ว สมควรปรับปรุงให้เหมาะสมแก่กาลสมัย
ประกอบกับทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ก็ได้บัญญัติเกี่ยวกับการโอน
กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไว้ สมควรแก้ไขให้สอดคล้องต้องกัน ในการ
นี้ควรจะได้บัญญัติเป็นพระราชบัญญัติใหม่ทั้งฉบับ.